

הדרשה השבועית

הרב אפרים כחלון שליט"א

שיחות מוסר ודרשות
על סדר פרשיות השבוע

פרשת

שמיני

הוצאת ארגון "בעזרת השם"

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשְׁת שְׁמִינִי

אַל תִּהְיוּ אֲטוּמִים

מֵאֲכֻלוֹת אֲסוּרוֹת

בְּפְרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ אֲנַחְנוּ לומְדִים עַל אֲסוּר מֵאֲכֻלוֹת אֲסוּרוֹת מִן הַחַי. מֵאֲכֻלִּים אֵלוּ הֵיוּ וְעַד הַיּוֹם הַנֶּחָם קִיָּמִים וּמִצְוִיִּים אֲצֵל אַמּוֹת הָעוֹלָם.

כָּל מִי שִׁיעֲשֶׂה סִיבּוּב בְּשׁוּק הָאֲכָל שֶׁל סִין, יִרְאֶה אִיךָ הֵם אוֹכְלִים, כָּל מִה שֶׁזָּזוּ חוּץ מִמְּכוּנֵית, וְכָל מִה שֶׁיֵּשׁ לוֹ רִגְלִים חוּץ מִכֶּסֶּא. מִרְמֵשׁ הָאֲדָמָה וְעַד עוֹף הַשָּׁמַיִם, מִיָּנִים מִמִּינִים שׁוֹנִים, הַכֹּל מִתְקַבֵּל אֲצֵלָם בְּבִרְכָה. וְעַל עַם יִשְׂרָאֵל אוֹמְרֵת הַתּוֹרָה: "כִּי עִם קְדוּשׁ אַתָּה לֵה' אֱלֹקֶיךָ, בָּךְ בָּחַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (דְּבָרִים ז, ו), עַם יִשְׂרָאֵל לֹא יְכוּלִים לֵאכֹל מִה שֶׁאוֹכְלִים אַמּוֹת הָעוֹלָם. וְלִכֵּן מִזְהִירָה הַתּוֹרָה "אַל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הַשְּׂרִץ הַשָּׂרִץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם" (ויקרא יא, מג).

כְּשֶׁנִּתְבוּנָן בְּכַתּוּב נִרְאֶה שֶׁהַתּוֹרָה לֹא מִזְהִירָה אֶל תִּשְׁקְצוּ אֶת גּוֹפְכֶם, לְמִרּוֹת שֶׁהַגּוֹף הוּא זֶה שֶׁאוֹכֵל, אֲלָא "אַל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם" - אֶת הַנְּפֶשׁ הַרוּחָנִית.

מִהוּ אוֹתוֹ כִּחַ רוּחָנִי שֶׁנִּשְׁקָץ בְּאֲכִילַת מֵאֲכֻלוֹת אֲסוּרוֹת?

אל תהיו אטומים

ונטמתם...

הגמרא (יומא דף לט עמוד א) דורשת את הכתוב "ונטמתם בם", אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמטם.

ונתבונו בדרשת חז"ל, כיצד הופכים חז"ל את הטמאה לטמטום? הלא הכתוב מזהיר על טמאה "ונטמאתם בם"?

מה גם שיש הרבה אנשים שאוכלים "מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהרה ומן העוף וכל אשר למש על האדמה" (עין בראשית ז, ח), הם מגיעים למסעדות שחוץ מהדף של התפריט, הכל אסור באכילה, והם חכמים ושרים ונכבדי ארץ, ורואים ושומעים שהם לא מטמטמים?

עוד יש לברר על אדם שאכל בשוגג או באנס, האם הוא גם נהפך למטמטום? או שדוקא על אכילה במזיד?

אלו מקצת השאלות בענין הנה.

סתימות ואטימות

הרד"ק, רבי דוד קמחי שהיה מגדולי המדקדקים לפני כשמונה מאות שנה, בספרו השרשים (ערך טמה) מפרש, שהשרש של המלים "ונטמתם בם" הוא טמה, שענינו סתימת הלב ואין דעת, כי אכילת השרצים סותמת את הלב ומונעת ממנו הבינה, וכמו שאמרו חז"ל (שבת דף עג עמוד ב) היתה לו גמא וטממה בבית חיב משום בונה, שענינו סתימה.

ובאור דבריו שכאן כשאמרה התורה "ונטמתם בם" - אין הכוונה לטמאה אלא לסתימה. וכן מדקדק בפסוק עצמו, לפי

פְּרֻשַׁת שְׁמִינִי

כְּלִי הַדְּקֻדּוּק הָיָה צְרִיךְ לִהְיוֹת כְּתוּב "וְנִטְמָאתֶם בָּם" בְּתוֹסֶפֶת הָאוֹת א', וְזֶה בָּא לְהוֹרוֹת שְׂכָאן הָעֲנִיָּן הוּא סְתִימוֹת וְאַטִּימוֹת.

אֲכִילַת אֶסוּר בְּשׁוּגַג

הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ עַל הַפְּסוּק הַזֶּה מוֹסִיף וְאוֹמֵר, שְׂבִמָּה שְׂאֲמָרָה הַתּוֹרָה "אֵל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם, וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם" שְׂנִרְאָה כְּאִלוּ זֶה אֲזַהְרָה נּוֹסֶפֶת, 'יִכּוֹן לֹמֵר שְׂצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהִזְהַר לְבַל יִכְנִיסוּ לְפִיהֶם אֶפְלוּ בְּהֶסֶח הַדַּעַת' - זֹאת אוֹמֶרֶת הַתּוֹרָה מְזַהֶרָה שְׂצָרִיךְ לְהִזְהַר שְׂלֹא לְשַׁקֵּץ אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּמִזִּיד, "וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם" - גַּם בְּשׁוּגַג וּבְהֶסֶח הַדַּעַת. לֹא שְׂמַתָּ לֵב וְקִנִּיתָ חֶסֶה שְׂכָתוּב עָלֶיךָ שְׂטוּפָה וְלֹא חֲשַׁבְתָּ שְׂאוּלֵי צְרִיךְ לְבַדֵּק - וְאֲכַלְתָּ כִּמָּה חֲרָקִים, אֲתָה עֹכְשׁוּ בְּבַעֲיָה שֶׁל טְמֵטוּם.

בְּעָרֵב חֵג פֶּסַח יְדִידֵי מְזִכָּה הַרְבִּים הָרַב יְרוֹן רְאוּבֵן שְׂלַח לִי תְמוּנָה שֶׁל חֶסֶה שְׂנִמְכָּרָה כְּשְׂטוּפָה וּנְקִיָּה וּמוֹכְנָה לְאֲכִילָה, הַחֶסֶה הַזֶּה הֵיטָה מִיַּעֲדֵת לְמָרוֹר שֶׁל לַיִל הַסֹּדֵר, וְכִשְׂנִבְדָּקָה הַתְּגַלָּה שְׂבִתוֹךְ הַחֶסֶה יֵשׁ מִפֶּת כְּנִים וְעָרֵב בִּיחַד, חֲרָקִים וְזִבּוּבוֹנִים, וְכָל רָמַשׁ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ. כִּמָּה חָשׁוּב לְבַדֵּק וְלֹא לְסַמֵּךְ אֶפְלוּ עַל כְּשָׂרִיּוֹת שְׂכוֹתָבִים שְׂזָה כְּכַר נְבֻדָּק.

וְאָדָם שְׂנִכְשַׁל בְּאֲכִילַת אֶסוּר בְּהֶסֶח הַדַּעַת נִדְרָקָה בּוֹ הַטְּמָאָה, כִּי הַתְּעוּב יַעֲשֶׂה מַעֲשֵׂהוּ בְּנִפְשׁ הָאָדָם אֶפְלוּ בְּהֶסֶח הַדַּעַת' - אֲכַלְתָּ תוֹלַעַת בְּהֶסֶח דַּעַת? לָךְ תַּחֲפֹשׂ אֶת הַדַּעַת שְׂלָךְ עֹכְשׁוּ... וּמִמֶּשֶׁיךְ הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ שֶׁהַבְּדֵל בֵּין אֲכִילַת מִזִּיד לְאֲכִילַת שׁוּגַג 'שִׂישְׁתָּנָה הַפְּגָם, בְּמַעֲשֵׂה מִזִּיד תַּעֲשֶׂה נִפְשׁוֹ שְׂקֵץ, וּבְשׁוּגַג תִּטְמְא נִפְשׁוֹ וְתִטְמְטֵם', כְּלוֹמֵר אִם הָאָדָם אוֹכֵל בְּמִזִּיד הַנֶּפֶשׁ שְׂלוּ נְהִיית מְשַׁקְצָת, מְתַעֲבָת, מְטַנְפֶת וּמַגְעֵלַת (עֵינֵי בְּאֵזֵן עֲזָרָא וַיִּקְרָא יֵא,

אל תהיו אטומים

מג, וברד"ק בספר השרשים ערך שקצ), ואם הוא אוכל בשוגג הוא רק נהיה מטמטם - אטום.

וגם את האטימות הזו אנחנו צריכים להבין, לאילו דברים הוא נהיה אטום, שבהם לא יבין כלום?

רוח טמאה

כדי להבין את מהות האטימות, יש לנו להתבונן איך אכילת האסור פועלת על הגוף. דבר זה מלמד אותנו הגאון הקדוש רבי יוסף חיים זצ"ל מבגדד, בקנטרס סוד ישרים (חלק ד סימן ז), שם נשאל על אדם שנכשל באנס גמור במאכלות אסורות, כגון אדם ששתה משקה והיה בו נמלה או יתוש באפן שלא הוא גרם לזה, שהוא נשמר ונזהר, ובכל אפן בלי ששם לב שתה, או שוחט מסמך וירא שמים ששגה לשחט בסכין פגומה בשוגג ולא הרגיש, ואכלו הבשר אנשים כשרים, האם הם משפעים מאכילה זו ומקבלים טמטום?

ועונה על זה רבנו יוסף חיים זצ"ל: 'תדע לה, ברית טמאה או בשר נבלה או טרפה אין גופם מטמא נפש האדם, אלא כל דבר אסור וטמא שורה עליו כח רוחני של טמאה, וכשאדם אוכל אותו שורה אותו כח של טמאה על האדם ונכנס בו ומטמאו' - כאן מגלה לנו הגאון הקדוש הזה, מהו כח הטמאה שנמצא במאכלות אסורות, שאותו מאכל אסור אין בו כח עצמי לטמא ולהשפיע על נפש האדם, אלא שיש עליו כח רוחני, שפאשר אדם אוכל את אותו דבר אסור נכנס בו ומטמאו, וכן כשאדם הולך לאיזו מ'סעדת יקרה' בטורקיה ואוכל 'מדונה ברטב פטריות' - לא המדונה משפיעה עליו להפך למטמטם אלא אותו כח רוחני טמא

פְּרֻשַׁת שְׁמִינִי

שֵׁשׁ עָלֶיהָ, הוּא הַמְשָׁפִיעַ עַל הָאָדָם. וְלֹאֲתָהּ רוּחַ טְמֵאָה אֵין בְּעֵינָה שְׁתַּהֲיָה מִדְּעֵן פִּילוֹסוֹף אוֹ מִתְמַטִּיקָאִי, מֵה שְׁמִפְרִיעַ לָהּ זֶה עֲנִינֵי קְדוּשָׁה וְתוֹרָה, שֶׁהֲרִי כָּל כַּחוֹת הַטְּמֵאָה שְׁיוֹנְקִים מֵיִצֵּר הָרַע שֶׁהוּא אֲבִי אַבוֹת הַטְּמֵאָה, נִכְנָעִים וְנֹאֲבָדִים מוֹל כֹּחַ הַתּוֹרָה (סְפָה דָף נב עמוד ב), וְלִכֵּן אוֹתוֹ כֹּחַ טְמֵאָה סוֹתֵם וְאוֹטֵם אֶת מַחוֹ שֶׁל הָאָדָם שֶׁלֹּא יִבִּין דְּבָרֵי תוֹרָה, שֶׁלֹּא יִתְחַבֵּר לְעֲנִינֵי קְדוּשָׁה. וְכִלְשׁוֹן הַרְמַח"ל (סֵפֶר מְסֵלֵת יְשָׁרִים פָּרָק יא) 'שֶׁהַעֲבָרָה מְטַמְטֶמֶת לְבוֹ שֶׁל אָדָם, כִּי מְסַלְקֶת מִמֶּנּוּ הַדְּעָה הָאֲמֵתִית וְרוּחַ הַשֶּׁכַּל שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לְחִסְדִּים, וְהוּא נִשְׁאָר בְּהִמְיֵי וְחִמְרֵי מְשַׁקֵּעַ בְּגִסוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה. וְהַמְאָכְלוֹת הָאֲסוּרוֹת יִתְרוֹת בְּזָה עַל כָּל הָאֲסוּרִין, כִּיּוֹן שֶׁהֵם נִכְנָסִים בְּגוֹפּוֹ שֶׁל הָאָדָם מִמֶּשׁ וְנִעֲשִׂים בְּשָׂר מִבְּשָׂרוֹ.'

אֲכִילַת אֲסוּר בְּאֵנֶס

וּמִטְעָם זֶה, מִמְּשִׁיךְ רַבְּנוּ יוֹסֵף חַיִּים וְאוֹמֵר, 'אִם הוּא אָנוּס גָּמוּר שְׁאִינוֹ יוֹדֵעַ כָּלֵל מֵהָאֲסוּר וְהַטְּמֵאָה, וְגַם אֵין לוֹ שׁוּם אֲשֻׁמָּה בְּזָה, אִם אַכֵּל אוֹתוֹ לֹא יִשְׁרָה עַל הָאָדָם אוֹתוֹ כֹּחַ טְמֵאָה שֶׁל אוֹתוֹ דְּבָר, וְאֵין רְשׁוּת לְאוֹתוֹ כֹּחַ הַטְּמֵאָה לְהַכְּנִס בּוֹ' - זֶה לֹא כְמוֹ שֶׁאַתָּה אוֹכֵל אַכֵּל מְקַלְקֵל שְׁאִפְלוֹ אִם הוּא יִהְיֶה אָנוּס גָּמוּר, הוּא יִנְזַק, כִּי אֶת 'סְלִמּוֹנְלָה הַחִידֵק' לֹא מְעַנֵּין אִם אַתָּה מְזִיד, שׁוֹגֵג אוֹ אָנוּס, אַכְלֶת מִשְׁהוּ מְקַלְקֵל - תִּנְזַק. אַבְּל אֲצֵל הַתּוֹרָה הָעֲנִינֵן שׁוֹנָה, כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׁפָעַת הַמְאָכֵל הִיא בְּרוּחַ טְמֵאָה, לְרוּחַ טְמֵאָה יֵשׁ כְּלָלִים, וְהִיא הוֹלֶכֶת רַק לְפִי הַכְּלָלִים הַלָּלוּ, וְאֵין לָהּ רְשׁוּת לְצִאת מֵאוֹתָם הַכְּלָלִים. וְלִכֵּן בְּאֲכִילַת אֲנֵס שֶׁהַתּוֹרָה פּוֹטְרַת, שֶׁהֲרִי יֵשׁ לָנוּ כְּלָל גָּדוֹל בְּתַלְמוּד 'אָנוּס רַחֲמֵנָא פְּטָרָה' (נְדָרִים דָף כז עמוד א), אֵין שׁוּם חֲשֵׁשׁ שֶׁתְּשַׁפִּיעַ עַל הָאָדָם אוֹתָהּ רוּחַ טְמֵאָה. לְעַמַּת זֹאת כְּשֶׁאוֹכֵל גַּם בְּשׁוֹגֵג יֵשׁ לוֹ אֲשֻׁמָּה, וְלִכֵּן כָּתַב הָאוֹר הַחַיִּים הַקְדוּשׁ שְׁמִטְמֵטֵם, שֶׁהֲרִי אֵינוֹ אָנוּס!

אל תהיו אטומים

למה לא לאכול חזיר?

וזה מה שמלמדנו רבי יהודה ליווא - המהר"ל מפראג שהיה מגדולי גאוני אשכנז לפני כחמש מאות שנה, בספרו תפארת ישראל (פרק ח דבור המתחיל ולפיקד), 'שכל מי שנותן במצות טעם על פי הטבע, לומר כי לכה אסרה התורה חזיר (ויקרא יא, ז - ח), מפני שהוא מוליד בגוף מזג רע, וכן נתנו טעם באסור חלב, שהוא מוליד מזג רע, וכן בדם, ומכל שכן בשקצים ובעופות הטמאות, בכלם נתנו טעם על פי הטבע, וכאלו היתה התורה ספר מספרי הרפואות או ספר הטבע, חס ושלום לומר כה, שהרי התירו אכילת חזיר בשעת המלחמה (עין חלין דף יז עמוד א וברמב"ם הלכות מלכים פרק ח הלכה א), ואם שרש האסור בשביל מזג רע, האסור להיכן הלך?.'

הוכוח עם האתאיסט

ואשתף אתכם בספור אישי, בימים האחרונים התעסקתי בוכוח גדול שנמשך כמה ימים עם איזה אתאיסט, הוא אחד מגדולי האתאיסטים ומרצה באיזו אוניברסיטה וזהו חוטא ומחטיא את ישראל בהבלים שלו. הוא יצר אתי קשר לפני פסח ודברנו במשך שבוע, עניתי לו על כל השאלות, ולפני פסח שאלתי אותו האם אתה אוכל חמץ בפסח? הוא אמר לי: ברור! אמרתי לו: אני מוכן לדאג לך לכל הקניות של פסח, תאכל, תשתה, תהנה מאכל כשר, מה אכפת לך? בדרך כלל האדם 'לא שביק התרא ואכיל אסורא' (עין חלין דף ד עמוד א) כלומר אחד כזה שיש לו סטייק כשר וסטייק טרף באותו מחיר בלי שום הבדל, אין לו סבה לקחת דוקא את הטרף, ולכן הצעתי לו ואמרתי לו אני אדאג שיעשו לך קניות ויביאו

פְּרֻשַׁת שְׁמִינִי

הכל אליך לבית, אתה לא תצטרך לשלם כלום, רק לאכול
כָּשֶׁר...

ומה הוא עֲנָה? "אני נאמן לעקרונות שלי, ולכן אני אוכל
דוֹקָא חֶמֶץ... " הבנתם איזו טפשות, מה אכפת לך? אני עושה לך
קניות, לא יחסר לך כלום, עוגות, שתיה, פנוקים, הכל רק כָּשֶׁר,
אבל הוא לא היה מוכן ואכל חֶמֶץ כל הפסח...

בחל המועד פסח הוא שולח לי שאלות ואני עונה לו. ברוך
השם ענינו לו על עשרות שאלות שהוא שאל. ולמרות שהוא
נסה לגייס את המדע ואת הלוגיקה לטובתו, היתה סייעתא דשמיא
גדולה שלא רק שענינו לו על הכל, אלא הראינו לו עד כמה
הוא טועה ומטעה ושאותם הכשלים הלוגיים שהוא מאשים את
האמונה היהודית הוא עצמו נופל בהם פעם אחר פעם (השם יזכנו
להוציא את הדברים לאור עולם כספר, שיועיל להלחם בטמאת האתאיזם).
וככל שאני מוכיח לו כמה הוא טועה, ואני שואל אותו שאלות על
ההבליים שלו, והוא לא יודע תשובות והוא מודה שהוא לא יודע,
אני שם לב שהוא פשוט לא קולט שום דבר שקשור לאמונה
היהודית או לתורת ישראל. את האבולוציה הוא קולט, מחקרים,
מדע, פילוסופיה, לוגיקה - הוא קולט, אבל ברגע שמכניסים את
הנקדה של התורה והאמונה היהודית האדם נהיה אטום, סתום,
כלום וחתום.

וכואב הלב על אנשים שכאלה, שבידדים סותמים את לבם
ומחם מלהבין את האמונה היהודית ואת תורת ישראל. והטמטום
הזה מגיע מאכילה לא כשרה, הוא אוכל חֶמֶץ בפסח ורוצה להבין
את מעשה האלקים...

אל תהיו אטומים

הכשרות במקום הראשון

זה מה שמרן הרב שך זצ"ל אמר למנהלי ארגון ערכים שעסקו בקרוב רחוקים, כששאלו אותו מהי הקבלה הראשונה שנאמר ליהודים שרוצים להתחיל לשמר תורה ומצוות? ענה להם הרב שך: כשרות, כי למרות שיש אסורים חמורים יותר מכשרות, כשאדם אוכל כשר לבו יטהר והוא יקבל על תורה ומצוות במלאם (ספר יצק שמן - קראוס ויקרא צמוד לו, וקבץ כשרות במטבח צמוד 8). זו גם הסבה, אמר הרב שך, שחוזרים בתשובה בסמינרים, זה לא רק בגלל השאלות והתשובות וההרצאות, אלא בעקר שהשתתפים מפסיקים לאכול לא כשר, שלשה וארבעה ימים הם אוכלים את האכל של המלון. אף אחד לא מגיע למלון עם סנדוויץ' חזיר, ודואגים שהאכל של המלון יהיה כשר וברמה טובה, הבהמות נשחטו כדת, ברכו על השחיטה כמו שצריך, אוכלים מפרות וירקות שהפרשו מהם תרומות ומעשרות, לא אוכלים שקצים ורמשים, הכל נקי מחרקים, ארז בדויק, וקמח מנפה, עשו על הבצק הפרשת חלה הפרשה חלה מן הבצק, נכנסה קצת קדשה לאברים, ואז הם פתאום קולטים ומבינים...

חמרת החמץ בפסח

הרדב"ז הקדוש, רבי דוד בן זמרא שהיה מגדולי חכמי צפת לפני כחמש מאות שנה וכתב למעלה מעשרת אלפים תשובות, מבאר בתשובה (חלק ג סימן תקמו) שהטעם שמחמירים בחמץ בפסח במשהו הוא כי חמץ בפסח רמז ליצר הרע והוא שאור שבפעסה ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו, ויחפש עליו בכל מחבואות מחשבותיו ואפלו כל שהוא לא בטל, והרי זה אמת ונכון. וכאן בעניני מאכלות אסורות אנחנו עוסקים ביצר הרע

פְּרֻשַׁת שְׁמִינִי

שְׁנִסְפַּג בְּדָם, שֶׁהָרִי הָאֶחָד נִהְפָּךְ לְדָם וְ"הָדָם הוּא הַנֶּפֶשׁ" (דְּבָרִים יב, כג), וּכְשֵׁאוֹתוֹ אֶתְאִיסֵט אֶכְל לַחֲמִנְיָה בְּפֶסַח, הוּא לֹא רַק אֶכְל לַחֲמִנְיָה וְהִתְחַיֵּב כָּרַת (עֵינִן שְׁמוֹת יב, טו), אֲלָא הוּא הֶכְנִיס לְתוֹכוֹ עוֹד טְמֵאָה וְטִמְטוּם מִהֵיֶצֶר הָרָע, עַד שֶׁנִּסְתַּם לְבוֹ וּמַחוּ מִלְּהִבִּין אֶפְלוּ דְּבָרִים פְּשׁוּטִים שֶׁכָּל בַּר דַּעַת מִבֵּין.

שְׁעָרֵי תְרוּצִים לֹא נִנְעָלוּ

וְאַחֲרֵי שֶׁלְמַדְנוּ אֶת הַדְּבָרִים הַנִּפְלְאִים הַלְלוּ, כַּמָּה הָאָדָם צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל שֶׁלֹּא לְהִכְשֵׁל בְּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת, בְּכָל מִסְעָדָה שֶׁהָאָדָם נִכְנָס דְּבַר רֵאשׁוֹן הוּא צָרִיךְ לְבַדֵּק שִׁישְׁנָה תְּעוּדַת כְּשָׁרוֹת בְּתַקְוָה, וּבְכָל סִפֵּק הוּא יִבְקֹשׁ לְדַבֵּר עִם הַמַּשְׁגִּיחַ, אֵל תִּסְמְכוּ עַל תְּרוּצִים שֶׁל בַּעַל הַמָּקוֹם, "וְאֵל תִּטְמְאוּ בְּכָל אֱלֹהִים" (וַיִּקְרָא יח, כד).

הִיָּה אַחַד שֶׁנִּכְנָס לְמִסְעָדָה וּבִקֵּשׁ לְרֵאוֹת תְּעוּדַת כְּשָׁרוֹת. הַמוֹכֵר נִפְגַּע וְאָמַר לוֹ: "אֵתָּה לֹא מִתְבַּיֵּשׁ לְבִקֵּשׁ תְּעוּדָה? אֵתָּה לֹא רוֹאֶה אֵילוּ תְמוֹנוֹת תְּלוּיוֹת פֹּה? יֵשׁ פֹּה אֵת רַבִּי יִשְׂרָאֵל אַבּוּחֲצִירָא - 'הַבָּבָא סָאֲלִי', וְלִידוֹ יֵשׁ אֵת מָרְן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרַב עוֹבְדֵיהֶּ יוֹסֵף, וְעוֹד רַבָּנִים, זֶה לֹא מִסְפִּיק לָךְ?"

אוֹתוֹ אָדָם עָנָה לוֹ בְּחֻכְמָה: "אִם הֵם הֵיוּ מוֹכְרִים וְהִתְמוֹנָה שֶׁלָּךְ הִיָּתָה תְּלוּיָה שֶׁם הִיָּיתִי סוּמֵךְ עֲלֵיהֶם וְאוֹכֵל, אֲבָל עֲכָשׁוּ שֶׁהַמַּצָּב הַפּוֹךְ אֲנִי רוֹצֶה לְרֵאוֹת תְּעוּדַת כְּשָׁרוֹת..."

אֲשׁוּר מְכִירַת חֲמִץ

גַּם עֲכָשׁוּ אַחֲרֵי פֶסַח תְּבַקְשׁוּ בְּכָל מְקוֹם שֶׁאַתֶּם הוֹלְכִים 'אֲשׁוּר מְכִירַת חֲמִץ' - צָרִיךְ לְשָׂאֵל לֹא רַק כִּדֵּי לְבַדֵּק שְׂאִין זֶה חֲמִץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח שֶׁאֲסוּר בְּהִנְאָה (שְׁלַחַן עָרוּף אֲרַח חַיִּים סִימָן תַּמַּח

אל תהיו אטומים

סעיף ג), אלא גם להראות למוכר שהענין הזה חשוב. אתה מזמין פיצה? תשאַל על הפשרות! קונה גלידה? תשאַל על הפשרות! וכן בכל מקום.

ברוך השם כיום התרחבה הפשרות בכל הארץ, אין כמעט מקום ממטולה ועד אילת שאין בו מקום שהוא כשר למהדרין, אז חבל לקחת דברים לא כשרים, במיוחד שהיום ההפרש של המחירים הוא לא כזה יקר משמעותית, וכדאי להשתדל בזה ככל האפשר שלא להגיע לשערי טמטום שקשה לצאת משם.

סוף הספור

ולמתעניינים מה סוף הספור עם אותו אתאיסט? הצעתני לו שילך לסמינר לאקדמאים בבית מלון בעקר בשביל שיאכל שם כשר כמה ימים, והוא החליט לוותר על זה. אותה רוח טמאה מהמאכלות האסורות והעברות הגדולות לא עוזבת בקלות את טרפה (עין בשו"ת דברי יציב חלק יורה דעה סימן ב). ויהי רצון שנפשו השבויה בעמקי היצר הרע תצא לחפשי, ויזכה להיות בן חורין אמתי בבחינת אין לה בן חורין אלא מי שעוסק בתורה (אבות פ"ק ו' משנה ב).

יהי רצון שנזכה לשמר את פינו הן במה שנכנס לנו לפה, והן במה שיוצא לנו מהפה, ונזכר תמיד את הכתוב "שמר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו" (משלי כא, כג).